

Miljödepartementet  
m.remissvar@regeringskansliet.se

## Remissvar, Underlag om lokal och regional klimatomställning

---

Region Dalarna tackar för möjligheten att lämna synpunkter på underlaget och vill inleda med att betona vikten av ett intensifierat omställningsarbete för att nå uppsatta energi- och klimatmål. Detta är också helt i linje med Dalarnas regionala utvecklingsstrategi, Dalastrategin 2030, där det övergripande målet är ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet. Därunder finns i strategin tre målområden där Ett klimatsmart Dalarna beskriver länets arbete och mål till 2030 inom klimat- och miljöområdet.

### Övergripande synpunkter

Arbete för fortsatt och intensifierad klimatomställning är helt centralt för att skapa goda levnadsförhållande, för lokal och regional attraktions- och konkurrenskraft, och för en hållbar regional utveckling i alla delar av landet. I denna omställning har kommuner och regioner nyckelroller. Att utredningen adresserar detta och lyfter fram vikten av ytterligare stöd är mycket bra. Region Dalarna är därmed i stort positiva till utredningen och dess förslag.

En övergripande synpunkt är att man i utredningen hade kunnat göra större skillnad på kommuner och regioner, då verksamheter och förutsättningar för dessa skiljer sig åt. Relaterat till detta hade en tydligare distinktion kunnat göras mellan regionernas interna arbete och det som ligger i det regionala utvecklingsansvaret (RUA). Dessa beskrivningar, eller avsaknad av sådana, påverkar framförallt området "Regionalt klimatlyft" gällande ett förstärkt uppdrag till länsstyrelsen (förslag 5) där Region Dalarna har invändningar. Dessa invändningar redogörs för senare i remissvaret.

### Förslag 1. Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Det är bra att förslaget bygger vidare på de uppdrag som Fossilfritt Sverige och Agenda 2030 har haft. För att möjliggöra effektivt arbete med klimatfrågor krävs ett tvärasektoriellt perspektiv och samordning över både politikområden och beslutsnivåer.

Gällande de färdplaner som föreslås tas fram vill Region Dalarna lyfta frågan om det verkligen är fler färdplaner som behövs eller om det exempelvis kan räcka med att stärka kopplingarna till regionala utvecklingsstrategier (RUS) samt regionala energi- och klimatstrategier.

### Förslag 2. Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning

Region Dalarna är positiva till förslaget men betonar vikten av ett bottom up-perspektiv där insatser bygger på kommuner och regioners utmaningar. Särskilt positivt är här delförslaget om utvecklad

statistik på lokal och regional nivå för att stärka möjligheter till analys och lärande. Viktigt är dock att denna statistik blir lättillgänglig och användarvänlig.

### **Förslag 3. Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner**

Landets kommuner har en mycket viktig roll i klimatomställningen. Samtidigt instämmer Region Dalarna i bilden att förutsättningar och tillräckliga resurser att arbeta med frågan ofta saknas. Det är därför positivt att kommunerna föreslås ges stärkta medel för att skapa en klimatomställningsfunktion på strategisk nivå. Region Dalarna vill dock betona vikten av att stödet verkligen når även mindre kommuner. Behöver stödet vara sökbart eller skulle det kunna vara generellt och ges direkt till kommunerna? Ett sådant upplägg skulle troligtvis också möjliggöra att arbetet kommer igång tidigare. Ytterligare argument för att inte projektifiera är behovet av långsiktighet och kontinuitet.

Vidare är Region Dalarnas bild att det inte alltid är ekonomiska resurser som är kommunernas största utmaning utan snarare möjligheten att resurssätta med rätt kompetens. En långsiktig satsning där nya projektmedel inte behöver sökas regelbundet skulle sannolikt öka möjligheten att rekrytera rätt kompetens samt utveckla kompetenser i organisationer.

### **Förslag 4. Standardiserad redovisning av klimatåtgärder**

Region Dalarna är positivt till förslaget då det skulle öka möjligheten till bättre beslutsunderlag samt ökad jämförbarhet mellan olika kommuner/regioner och mellan olika år.

### **Förslag 5. Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå**

Region Dalarna ser positivt på att den regionala nivån föreslås få ett förstärkt uppdrag och tillförda resurser. Dock anser Region Dalarna att detta i huvudsak bör ges till regionerna i rollen som RUA.

Som påtalas inledningsvis i remissvaret upplevs beskrivningen av regionernas roll som något otillfredsställande. I avsnitt 2.2 sidan 43 görs en kommentar angående "de regionala utvecklingsprogrammen", vilket gissningsvis avser de regionala utvecklingsstrategierna (RUS): *"Det kan dock noteras att de regionala utvecklingsprogrammen inte särskilt nämns i intervjuerna eller under temamöten som tydliga stöd eller kravställare i kommunernas och regionernas klimatarbete."* Denna skrivning i underlaget skulle kunna tolkas som en okunskap gällande det regionala utvecklingsarbetet, något som in sin tur kan ha påverkat utformning av intervjuer och temamöten.

Vidare kan också konstateras att det regionala utvecklingsarbetet är ett politikområde i omvandling, inte minst då målet för politikområdet relativt nyligen ändrats från regional tillväxt till hållbar regional utveckling. I ljuset av detta kan det därför finnas skäl att förstärka RUA i sin delvis nya roll och inriktning istället för att skapa parallella strukturer. Ytterligare argument för att ge RUA denna roll som koordinerande/processtödjare gentemot bland annat kommunerna är att samverkan är en helt central del i det regionala utvecklingsarbetet samt att det också skulle kunna innebära ett tydliggörande av Länsstyrelsens roll som uppföljande/kontrollerande. Vidare har regionerna/RUA i sitt uppdrag ett stort fokus på, och lång erfarenhet av att arbeta för att växla upp befintlig finansiering med exempelvis EU-medel.

Kommentaren tidigare gällande riktade kontra generella stöd till kommunerna är relevant även för detta förslag. Här finns bland annat erfarenheter från regeringsuppdraget Vägar till hållbar utveckling som visserligen gjort mycket gott och gett kraft i arbetet för ökad hållbarhet, men där också stora resurser läggs på projektadministration på bekostnad av verksamhet.

### **Förslag 6. Regional upphandlingssamordning**

Det är bra att utredningen lyfter upphandling som ett verktyg i kommuner och regioners klimatomställning, och det är viktigt att offentlig sektor som stora inköpare riktar inköp i en mer hållbar riktning. Samtidigt är resurserna för att arbeta strategiskt med hållbar upphandling idag begränsade. Region Dalarna är därför positiva till förslaget om utökad stöd för regionala funktioner för upphandlingssamordning.

### **Förslag 7. Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion**

Region Dalarna anser att förslaget om en regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion, parallellt med Klimatråtsutredningen (Rätt för klimatet, SOU 2022:21), är mycket intressant för att kunna utveckla ett mer transporteffektivt samhälle. Den stora, men också spännande, utmaningen i förslaget är hur det ska implementeras gentemot den relativt tröga ordinarie planeringsprocessen för transportinfrastruktur.

För att förslaget ska få genomslag kommer det att krävas en starkare styrning av nuvarande lagstiftning och förordningar, inte minst hur nationell plan för transportinfrastruktur och länsplaner för regional transportinfrastruktur ska förhålla sig till ett transporteffektivt samhälle. Detta gäller specifikt åtgärder för en ökad transporteffektivitet genom främjande av gång-, cykel-, och kollektivtrafiklösningar. En svag punkt i den processen har sedan lång tid varit en förordningsförändring av den sk. Fyrstegsprincipen, vilket också har påtalats inom ramen för transportinfrastrukturplanering genom såväl regionala politiker som tjänstepersoner.

### **Förslag 8. Ökade klimatkrav i offentlig upphandling**

Region Dalarna anser att förslaget är bra i kombination med förslag 6 om utökad stöd för regionala funktioner för upphandlingssamordning. Det är dock viktigt att de vägledningar som Upphandlingsmyndigheten föreslår få medel och uppdrag att ta fram, tas fram i samverkan med kommuner och regioner för att säkerställa användarnas perspektiv och möjlighet till tillämpning.

---